

Європейський суд з прав людини. Підстави звернення до Суду.

Європейський суд з прав людини (далі «Суд») – це міжнародний суд, який може розглядати тільки заяви від осіб, організацій та підприємств, які стверджують, що їхні права, гарантовані Європейською конвенцією з прав людини, були порушені, суд друге завдання якого полягає в тлумаченні та застосуванні положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Суд не може розглядати будь-які скарги. Його повноваження визначені критеріями прийнятності, які викладені в Конвенції і які визначають, хто може подати заяву, коли та з яких питань. Понад 90 % заяв, що розглядаються Судом, визнаються неприйнятними. Тому необхідно обов'язково перевіряти, чи відповідають скарги критеріям прийнятності.

Суд може розглянути Вашу справу тільки за наступних умов:

1) якщо Ваші скарги стосуються *порушення одного чи декількох прав*, викладених у Конвенції та Протоколах до неї;

2) якщо скарги *спрямовані проти держави, яка ратифікувала* Конвенцію чи відповідний Протокол (певні Протоколи ратифіковані лише деякими державами, тож, необхідно перевіряти список ратифікацій на веб-сторінці Суду в Інтернеті: www.echr.coe.int/applicants);

3) якщо скарги стосуються фактів, за які несе відповідальність певна державна структура (законодавець, адміністративний орган, суд тощо). Суд не розглядає заяви, спрямовані проти приватних осіб чи недержавних організацій;

4) якщо скарги стосуються *фактів чи подій, які мали місце після дати ратифікації* державою Конвенції чи відповідного Протоколу (дати для кожної держави вказані у списку ратифікацій на сайті Суду в Інтернеті: www.echr.coe.int/applicants);

5) якщо порушення основоположного права стосується *Вас особисто і безпосередньо* (Ви маєте «статус жертви»);

6) якщо Ви надали національній правовій системі можливість виправити порушення («вичерпання національних засобів правового захисту»); зазвичай це означає, що, перш ніж звернутися до Суду, **Ви повинні порушити ті самі питання перед національними судами**, включаючи найвищу судову інстанцію. При цьому Ви маєте дотримуватися національних процесуальних вимог, в тому числі термінів оскарження. Вам не потрібно використовувати засоби, які не є ефективними, або вдаватися до дискреційного чи виняткового провадження, що не є частиною звичайної процедури оскарження;

7) якщо Ви подали до Суду заповнену належним чином заяву *протягом шести місяців після дати винесення остаточного рішення* на національному рівні. Цей шестимісячний термін зазвичай визначається з

дати, коли найвища судова чи адміністративна інстанція, що уповноважена вирішувати Вашу справу, прийняла у ній рішення, або коли Ви чи Ваш юридичний представник були повідомлені про це рішення. Якщо не існує ефективних засобів захисту щодо Вашої скарги, шестимісячний термін відлічується від дати оскаржуваного акту, події чи рішення. Шестимісячний термін може бути перерваний тільки коли Ви надішлете до Суду повну заяву з додатками, яка відповідатиме вимогам статті 47 Регламенту Суду. Термін закінчується в останній день шести місяців, навіть якщо це неділя або офіційний вихідний день. Тобто, формуляр заяви з усією необхідною інформацією та документами повинен бути відправлений до Суду щонайпізніше в останній день шестимісячного терміну, отже Вам слід переконатися в тому, що Ви вчасно відправили свою заяву поштою.

Проте відповідно до Закону України «**Про ратифікацію Протоколів № 15 та № 16 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод**» № 2156-VIII від 05.10.2017, [протокол № 15 про внесення змін до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод](#), учинений 24 червня 2013 року у м. Страсбурзі, який набирає чинності в перший день місяця, що настає після закінчення тримісячного строку від дати, коли всі Високі Договірні Сторони [Конвенції](#) висловили свою згоду на обов'язковість для них Протоколу, крім статті 4 Протоколу, яка набирає чинності після закінчення шести місяців з дати набрання чинності Протоколом. Стаття 4 визначає зменшення строку звернення до ЄС з прав людини з 6-ти місяців до 4-х місяців;

8) якщо Ваші скарги базуються на вагомих доказах. ***Ви повинні обґрунтувати свою заяву:*** чітко описати обставини справи та додати на їх підтвердження документи, рішення, медичні довідки, показання свідків тощо;

9) якщо Ви можете показати, що предметом Вашої скарги є невинуватене втручання у Ваші основні права, Ви не можете просто поскаржитися на те, що судові рішення неправильне чи що суд допустився помилки; Європейський суд не є апеляційною інстанцією по відношенню до національних судів та не може скасовувати чи змінювати їхні рішення;

10) якщо ті ж самі скарги раніше не були вже розглянуті Судом чи іншою міжнародною інстанцією.